

KALEVALASEURA-SÄÄTIÖN TOIMINTAKERTOMUS 2015

SISÄLLYS

YLEISTÄ	3
Kalevalaseura-säätiön tarkoitus ja sen toteuttaminen vuonna 2015	
Toimintaympäristö	
Toimintaedellytykset	
Päätöksenteossa noudatetut perittaatteet	
VARSINAINEN TOIMINTA 2015	4
<i>Hallinto</i>	4
Vuosikokous	
Hallitus	
Tilintarkastaja	
Taloustoimikunta ja rahanvartija	
Lähipiiri	
Lahjoitukset	
Jäsenyydet, edustukset ja yhteistyö	
Opiskelijat Kalevalaseurassa	
<i>Henkilöstö ja toimisto</i>	7
Henkilökunta	
Toimisto ja asiakaspalvelu	
Asiakirja-arkisto ja käsikirjasto	
Valokuvat	
<i>Kalevalaseura jäsentensä verkostona</i>	8
Jäsenkirjeet	
Jäsenistön kokoukset	
<i>Kalevalaseura kulttuuriorganisaationa</i>	9
Taiteilijoiden Kalevala Venäjällä -näyttelyt	
Stand up! Komiikan ilta	
Kulttuurinen tieto -seminaari	
Kalevalan päivän tapahtumat	
Kalevalan päivän seppeleenlasku Elias Lönnrotin patsaalle	
Seminaari Suuri ja pieni traditio suomalaisessa kulttuurissa – Kalevalan, Sibeliuksen ja Gallen-Kallelan perintö	
Kilpalaulu Kalevalasta -konsertit Musiikkitalolla	
Kekrinpäivän tapahtumat	
Seminaari Sanaton maailma – Aistitiedon merkitys arjessa	
Puhekaraokeilta	
Säätiöpäivä	
<i>Kalevalaseura yhteistyökumppanina</i>	10
Paulaharjun tyylit -seminaari Oulussa	
Runonlaulukonsertti	
FF Summer school	
Seppien Kalevalan	
Kalevan karhut -kilpailu ja Karhufestivaali	
Symposion-tanssiteos	

Kalevala-aiheinen seikkailupeli Karjalaiset runonlaulajat – multimedia Kalevala: l’epica, la magia, l’arte e musica./ Kalevala: Epic, Magic, Art and Music Muita yhteistöhankkeita	
<i>Kalevalaseura julkaisu- ja tutkimusorganisaationa</i>	12
Vuoden Kynä -ehdokkuuksia Kalevalaseuran vuosikirjan artikkeleille Huumorin skaalat. Kalevalaseuran 94. vuosikirja Huumorin skaalat -kirjailta M. A. Castrénin teoksen Föreläsningar i finsk mytologi (1853) tutkimus- ja suomennoshanke	
<i>Kalevalan käännökset</i>	13
<i>Kalevalaseura tiedonvälittäjänä</i>	14
Verkkosivut Taiteilijoiden Kalevala -sisarsivu Kalevala maailmalla -sisarsivu Mediaseuranta Facebook-sivut Uutiskirjeet Lehdistötiedotteet	
<i>Kalevalaseura apurahoja ja tunnustuspalkintoja myöntävänä säätiönä</i>	14
Akseli Gallen-Kallelan tunnustuspalkinto Eepospalkinto Kekrinpäivän erikoistunnustuspalkinto Kekrinpäivän tunnustuspalkinnot	
<i>Nehvon vartio</i>	16
SIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA	16
<i>Kalevalaseura varallisuutta omistavana säätiönä</i>	

YLEISTÄ

Kalevalaseura-säätiön tarkoitus ja sen toteuttaminen vuonna 2015

Kalevalaseura-säätiö edistää, tukee ja tekee tunnetuksi Kalevalaan, kalevalamittaisiin runoihin, muihin vanhoihin runoihin ja suomalaiseen kulttuuriperintöön liittyvää tutkimusta ja taidetta sekä niitä yhdistäviä toimintoja ja uusia tulkintoja kotimaassa ja maailmalla.

Kalevalaseura on kulttuurijärjestö ja yleishyödyllinen yhteisö, jonka asiantuntijuus ja resurssit liittyvät *Kalevalaan* ja sen kulttuurihistoriaan, vanhoihin runoihin, suomalaiseen kulttuuriperintöön sekä muihin maailman eepoksiin. Säätiönä Kalevalaseura tukee taloudellisesti Kalevalan ja suomalaisen kulttuuriperinnön parissa työskenteleviä tutkijoita, taiteilijoita, kääntäjiä ja muita asianharrastajia ja tahoja silloin kun hankkeet ovat säätiön sääntöjen mukaista toimintaa.

Kulttuurijärjestönä ja yleishyödyllisenä säätiönä Kalevalaseura palveli vuonna 2015 eri kansalaispiirejä harjoittamalla julkaisu-, tutkimus- ja tiedotustoimintaa sekä järjestämällä itse ja yhdessä muiden tahojen kanssa kulttuuritapahtumia ja hankkeita sekä kotimaassa että ulkomailla. Säätiönä Kalevalaseura myönsi useita tunnustuspalkintoja.

Vuonna 2015 Kalevalaseura toteutti toiminta-ajatustaan monipuolisesti edistämällä Kalevalan ja suomalaisen kulttuuriperinnön tuntemusta, tuottamalla niitä koskevaa tietoa, tukemalla taloudellisesti niihin liittyvää tutkimusta ja taidetta, antamalla asiantuntija-apua Kalevalan kääntäjille sekä osallistumalla keskusteluun suomalaisesta kulttuuriperinnöstä. Säätiön toiminnan painopiste oli Suomessa, mutta toiminta ulottui näyttelyiden ja luentojen myötä myös ulkomaille.

Toimintaympäristö

Kalevalaseuran toimintaympäristöä ovat tieteelliset ja taiteelliset yhteisöt, yleishyödylliset kulttuurijärjestöt sekä apurahoja ja tunnustuspalkintoja myöntävät säätiöt. Seuran keskeistä toimintaympäristöä ovat niin ikään Kalevalan, kansanperinteen ja suomalaisen kulttuuriperinnön parissa työskentelevät tutkijat ja taiteilijat, seurat, yhdistykset, arkistot, museot, koulut ja instituutit sekä yliopistojen perinteen-, kielen-, kirjallisuuden sekä taiteentutkimuksen laitokset, samoin kuin taideyliopistot ja -korkeakoulut. Myös Kalevalan kääntäjät sekä tutkijat ja taiteilijat ulkomailla kuuluvat seuran toimintakenttään.

Toimintaedellytykset

Tehtävien hoitamisessa ja edellä kuvatussa toimintaympäristössä Kalevalaseuralla oli vuonna 2015 hyvät toimintaedellytykset:

- toiminta-alaa hyvin tunteva, ammattitaitoinen ja riittävä henkilökunta,
- vahva talous,
- asiantunteva hallitus ja taloustoimikunta,
- tehokas viestintä,
- seuran toiminnan tavoitteet tunteva ja niitä edistävä jäsenistö,
- kykyä yhteistyöhön ja verkostoitumiseen,

Nämä tekijät mahdollistivat säätiön toimimaan niin, että eri kansalaispiirien ymmärrys Kalevalasta ja suomalaisesta kulttuuriperinnöstä syveni ja laajeni.

Päätöksenteossa noudatetut periaatteet

Kalevalaseuran toiminta kulttuuri-, julkaisu- ja tutkimusorganisaatiota sekä tiedonvälittäjänä, apurahoja ja tunnustuspalkintoja myöntävänä säätiönä ja jäsentensä verkostona perustuu säätiön sääntöihin sekä toimintaa ohjaaviin suunnitelmiin ja strategioihin: toimintastrategiaan, viestintästrategiaan ja sijoitusstrategiaan. Jäsenistöä koskevassa johtosäännössä määritellään Kalevalaseura-säätiön jäsenistön asema, oikeudet ja velvollisuudet.

Säätiön toiminta on tavoitteellista, aktiivista, avointa, uusia muotoja etsivää sekä uusiin tulkintoihin ja näkökulmiin kannustavaa ja taloudellisesti järkevää – laajasti sääntöjen mukaista suomalaiseen kulttuuriperintöön liittyvää tutkimusta, taidetta ja tiedon välittämistä. Vuonna 2015 toiminnan arvoja ja tavoitteita olivat asiantuntijuus, luotettavuus, yhteistyöhakuisuus, pitkäjänteisyys, suvaitsevaisuus sekä avoimuus uusille ideoille ja avauksille. Nämä näkyivät säätiön toiminnassa kautta linjan.

Kalevalaseuran hallitus ja toiminnanjohtaja huolehtivat sitä, että luottamustoimisilla henkilöillä oli ajantasaiset ja riittävät tiedot päätöksentekoa varten Kalevalaseuran asioissa. Lisäksi hallitus huolehti siitä, että toiminta oli sääntöjen mukaista, johdonmukaista ja avointa. Työnantajana Kalevalaseuran hallitus huolehti henkilöstön resurssien riittävydestä uusista hankkeista päätettäessä, henkilöstön hyvinvoinnista, työmotivaatiosta ja -terveydestä ja tuki henkilöstön ammattitaidon ylläpitämistä.

Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan jäsenenä Kalevalaseuran hallinnossa ja toiminnassa noudatettiin nk. hyvää säätiötapaa, säätiötoimintaa periaatteellisesti ohjaavaa kansainvälisen käytännön mukaista asiakirjaa.

Säätiön sijoituksia hoidetaan taloustoimikunnan hallitukselle tekemien suositusten perusteella sekä hallituksen hyväksymän sijoitussuunnitelman puitteissa.

VARSINAINEN TOIMINTA 2015

Hallinto

Vuosikokous

Kalevalaseuran sääntöjen mukaan hallitus kokoontuu vuosikokoukseen kunkin vuoden toukokuun loppuun mennessä. Vuonna 2015 kokous pidettiin 13.3.2015 Kalevalaseurassa. Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin pääjohtaja Jussi Nuorteva ja sihteeriksi toiminnanjohtaja Ulla Piela. Pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin professori Pekka Hakamies ja dekaani Hanna Snellman.

Kokouksessa vahvistettiin toimintakertomus ja tilinpäätös vuodelta 2014 sekä todettiin tilintarkastuskertomus. Kokouksessa päätettiin myös vuoden 2015 toimintasuunnitelmasta ja talousarviosta, määrättiin kokouspalkkioiden suuruus, valittiin tilintarkastaja ja varatilintarkastaja, päätettiin uusien jäsenten ja kunniajäsenten kutsumisesta sekä valittiin hallitus vuodeksi 2015.

Hallitus

Säätiön asioista päättää hallitus, johon kuuluu seitsemän Kalevalaseura-säätiön jäsentä. Henkilö voi toimia hallituksessa enintään kolme peräkkäistä toimikautta. Hallitus valitsee keskuudestaan vuosittain puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan.

Vuosikokouksessa todettiin, että ehdottomassa erovuorossa kolmen toimikauden jälkeen (2006–2009, 2009–2012, 2012–2015) oli kirjailija Antti Tuuri. Kaikki muut hallituksen jäsenet olivat vaalikelpoisia.

Antti Tuurin tilalle hallituksen jäseneksi valittiin yksimielisesti Kalevalaseura-säätiön jäsenistöön kuuluva tietokirjailija, FL Pekka Hako.

Hallituksen jäseniä vuonna 2015 olivat myös professori Pekka Hakamies, professori Helmi Järviluoma-Mäkelä, pääjohtaja Jussi Nuorteva, professori Seppo Knuutila, professori Hanna Snellman sekä museonjohtaja Tuija Wahlroos.

Järjestäytymiskokouksessaan 13.3.2015 hallitus valitsi yksimielisesti vuodeksi 2015 puheenjohtajaksi Seppo Knuutilan ja varapuheenjohtajaksi Hanna Snellmanin.

Hallitus kokoontui vuoden 2015 aikana kuusi kertaa: 2.2., 13.3. (vuosikokous), 13.3. (järjestäytymiskokous), 3.6., 21.8. sekä 27.11.

Hallitus perehtyi uuteen säätiölakiin sekä Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan vuonna 2015 julkaisemaan oppaaseen Säätiön hyvä hallinto.

Tilintarkastaja

Hallitus valitsi vuosikokouksessa tilintarkastajaksi toimikaudeksi 2015 KHT-yhteisö PricewaterhouseCoopers Oy:n. Vastuullisena tilintarkastaja toimi KHT Jaana Salmi.

Taloustoimikunta ja rahanvartija

Hallitus asetti järjestäytymiskokouksessaan 13.3.2015 taloustoimikunnan toimikaudeksi 2015 ja vahvisti sen jäsenmääräksi viisi varsinaista jäsentä. Jäseniksi valittiin sijoitusjohtaja Mikko Koivusalo, professori Pekka Laaksonen, asianajaja Mikko Ojala, KTM Matti Sallamaa sekä asiamies Ralf Sunell. Säätiön rahanvartijaksi valittiin Matti Sallamaa.

Taloustoimikunta valitsi keskuudestaan puheenjohtajaksi Ralf Sunellin ja varapuheenjohtajaksi Mikko Koivusalon. Taloustoimikunta kokoontui kolme kertaa: 20.3., 11.8. sekä 24.11.

Vuoden aikana taloustoimikunta ja rahanvartija tekivät sijoitussuunnitelman mukaisesti hallitukselle esityksiä säätiön salkun kansainvälisestä hajautuksesta. Rahanvartija huolehti myös hallituksen hyväksymistä sijoitustoimenpiteistä, laati kokouksiin salkkuyhteenvedot sekä sijoitustapahtuma- ja kassavirtaraportit sekä valvoi tuloslaskelmien ja tasekirjan laadintaa.

Lähipiiri

Kalevalaseurassa on sovittu säännöt lähipiiristä ja sopimussidonnaisuudesta jo vuonna 2012, mutta ne uusittiin uuden säätiölain mukaisiksi marraskuussa 2015. Uuden lain mukaan lähipiiriin kuuluvat Kalevalaseurassa säätiön perustajat, säätiössä määräysvaltaa käyttävinä hallituksen jäsenet, toiminnanjohtaja ja tilintarkastaja sekä näiden perheenjäsenet ja muut lähisukulaiset. Lähipiiriin kuuluvat myös säätiön ja edellä mainittujen henkilöiden määräysvallassa olevat yhteisöt ja säätiöt sekä näiden tai säätiön tytäryhteisöt ja säätiöt.

Säätiön perustajien sisällyttämistä Kalevalaseuran lähipiiriin ei voida pitää olennaisena tai tarpeellisena, sillä Kalevalaseurassa säätiön perustajat, heidän perheenjäsenensä, lähisukulaisensa tai heidän määräysvallassaan mahdollisesti olevat yhteisöt tai säätiöt eivät osallistu Kalevalaseuran toimintaan tai käytä määräysvaltaa Kalevalaseurassa. "Kalevalasääteen" perustivat 4.7.1911 Akseli Gallen-Kallela, Alpo Sailo, Väinö Salminen, E. N. Setälä sekä Matti Äyräpää. Seuraavina vuosina ryhdyttiin suunnittelemaan seuran varsinaista perustamista, organisaatiota, ohjelmaa ja tarkoituksiperiä sekä keräämään varoja toimintaan. Huhtikuussa 1919 oli kokous, jossa laadittiin säännöt, ja ne saatiin vahvistettuna takaisin 10.7.1919. Jättäessään säännöt vahvistettavaksi seuran perustajat laativat samalla epävirallisen peruskirjan. Sen allekirjoittivat 9.4.1919 samat miehet kuin "Kalevalasääteen" peruskirjan vuonna 1911. Peruskirjassa kerrotaan myös, miten varat olivat karttuneet ollen allekirjoitushetkellä 121 971 markkaa 50 penniä. Nykyrahassa (2015) summa on noin 205,14 euroa.

Hallituksen tekemän päätöksen mukaan Kalevalaseuran suppeaan lähipiiriin kuuluvat määräysvaltaa käyttävinä hallituksen jäsenet sekä toiminnanjohtaja ja tilintarkastaja, heidän perheenjäsenensä sekä heidän määräysvallassa olevat yhteisöt ja säätiöt sekä näiden tai säätiön tytäryhteisöt ja säätiöt.

Kalevalaseuran suppeaan lähipiiriin kuuluvat henkilöt ilmoittavat kirjallisesti sellaiset merkittävät sidonnaisuudet, joilla on merkitystä tehtävän hoidon kannalta Kalevalaseura-säätiössä.

Kalevalaseuran hallituksen jäsen tai toiminnanjohtaja ei osallistu säätiössä asian käsittelyyn eikä päätöksentekoon, jos kysymyksessä on säätiön ja edellä mainitun henkilön välinen sopimus tai muu

oikeustoimi tai jos henkilöllä on muutoin odotettavissa asiassa olennaista, säätiön kanssa mahdollisessa ristiriidassa olevaa etua. Hallituksen jäsen tai toiminnanjohtaja ei osallistu avustusta tai muuta vastikkeetonta etua koskevan asian käsittelyyn, jos edunsaajana on hän tai hänen perheenjäsenensä tai lähisukulaisensa tai heidän määräysvallassa oleva yhteisö tai säätiö.

Kalevalaseuran lähipiiriin kuuluva henkilö tai hänen perheenjäsenensä, lähisukulaisensa tai heidän määräysvallassa oleva yhteisö tai säätiö voi saada tunnustuspalkintoja ja apurahoja tai vastikkeetonta etua vain samoilla edellytyksillä kuin säätiön tarkoituksen mukainen kohderyhmä.

Vuonna 2015 Kalevalaseuran lähipiiriin kuuluneet eivät ole saaneet kokouspalkkioita, avustuksia, apurahoja tai tunnustuspalkintoja säätiöltä eikä säätiön ja heidän välillään ole ollut taloudellisia toimia lukuun ottamatta hallituksen jäsenille säätiön tapahtumiin ja julkaisuihin liittyviä luento- ja kirjoituspalkkioita, kulukorvauksia hallituksen kokouksiin tai säätiön tilaisuuksiin sekä toiminnanjohtajalle maksettua sopimuksenmukaista palkkaa. Hallituksen jäsenet ja toiminnanjohtaja ovat saaneet merkittävänä syntymäpäivinään tai kiitokseksi hallitustyöskentelystä huomionosoituksia.

Suppealle lähipiirille maksetut korvaukset

Palkkiot (kirjoitus- ja luentopalkkiot)	1 950,00
Toiminnanjohtajan palkka ja luontaisetut (puhelin)	Sopimuksen mukaisesti
Tilintarkastaja	4 878,56
Kulukorvaukset (matkakulut ja päiväraha)	5 939,68
Huomionosoitukset	1 330,00

Lahjoitukset

Taiteilija Alfredo Vidal Carcia-Salmones ja hänen vaimonsa Riitta-Liisa Pellikka Vidal ovat lahjoittaneet Kalevalaseuralle Alfredo Vidalin tekemän teoskokonaisuuden ”Viva Kalevala”, joka käsittää 250 erillistä kuvaa. Teoskokonaisuus on arkistoitu Kalevalaseuran toimistoon.

Itä-Suomen/Mekrijärven tutkimusasema on lahjoittanut Kalevalaseuralle tutkimusaseman lakkautetusta kirjastosta n. 80 kulttuurintutkimusta ja historiaa käsittelevää kirjaa ja niiden lisäksi täydellisen sarjan teosta *Suomen Kansan Vanhat Runot*. Kaikki kirjat on sijoitettu Nehvonniemen kirjakokoelmaan.

Jäsenyydet, edustukset ja yhteistyö

Kalevalaseura-säätiö oli kertomusvuonna Armas Launis -seuran, Kansantaiderahaston, Kanteleliiton, Konserttikeskus ry:n, M. A. Castrénin seuran, Paikkarin torpan tuki ry:n, Sibeliuksen Seuran, Suomen Kotiseutuliiton, Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan, Tieteellisten Seurain Valtuuskunnan, Tverinkarjalaisten ystävät -yhdistyksen sekä Yrjö Kilpinen -seuran jäsen.

Ulla Piela osallistui Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan järjestämään koulutukseen uudesta säätiölaista 11.5.2015.

Säätiöllä on määräaikaiset edustajat Akseli Gallen-Kallelan Museosäätiön edustajistossa (Ulla Piela ja Hanna Snellman). Ulla Piela osallistui säätiön edustajana Akseli Gallen-Kallelan Museosäätiön edustajiston sääntömääräiseen kevätkokoukseen 23.4. ja syyskokoukseen 26.11.

Ulla Piela edusti Kalevalaseuraa Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan sääntömääräisessä kevätkokouksessa 18.5. ja osallistui sen yhteydessä järjestettyyn seminaariin ”Säätiön hyvä hallinto – entistä paremmat säätiöt”. Samoin Ulla Piela edusti Kalevalaseuraa Säätiöiden ja rahastojen neuvottelukunnan sääntömääräisessä syyskokouksessa 16.11. Matti Sallamaa osallistui kokouksen yhteydessä pidettyyn seminaariin ”Varainhoidosta vaikuttavuuteen”.

Yhteistyötä tehtiin kertomusvuonna Associazione Musicale Sergio Gaggian, FILIn, Gallen-Kallelan museon, Helsingin yliopiston filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitoksen folkloristiikan sekä kansatieteen oppiaineen, Ilomantsin kunnan, Itä-Suomen yliopiston suomen kielen ja kulttuuritieteiden oppiaineryhmien, Juminkeko-säätiön, Konserttikeskus ry:n, Kotkan kaupunginkirjaston, Kulttuurikeskus Stoan, Maaseudun Sivistysliiton, Musiikkitapahtuma Sommelon, Nefa-Helsinki r.y.:n, Sibeliuksen Akatemian Kansanmusiikin osaston, Oulun kaupunginkirjaston, Samuli Paulaharju-säätiön, The Speech Karaoke Action Groupin, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kustannusosaston, Suomalais-ugrilaisen seuran, Suomen Pietarin instituutin, Suomen Sepät ry:n ja Taidesepät ry:n sekä Ulkoasiainministeriön Suomen yhteystoimiston kanssa Minskissä.

Opiskelijat Kalevalaseurassa

Helsingin yliopiston Kulttuuriperinnön työelämänopinnot -kurssin opiskelijat tutustuivat tammi-helmikuussa Kalevalaseuraan ja tekivät kurssin työelämätehtävänsä: kolme opiskelijaa oikoluki vuosikirjan artikkeleita ja yksi kirjoitti Jan Čermákista artikkelin uutis- ja jäsenkirjeeseen. Helsingin yliopiston folkloristiikan oppiaineen opiskelijat vierailivat Kalevalaseurassa professori Lotte Tarkan johdolla 12.2. ja Itä-Suomen kulttuurintutkimuksen ja suomen kielen oppiaineiden opiskelijat 23.10. yliopisto-opettaja Tiina Sepän, yliopistonlehtori Taina Kinnusen sekä yliopistonlehtori Samuli Häggin johdolla.

Henkilöstö ja toimisto

Henkilökunta

Kalevalaseura-säätiön toimistossa työskenteli vuonna 2015 kaksi henkilöä, tiedottaja FM Elina Lampela sekä toiminnanjohtaja FT Ulla Piela. Ulla Piela oli tutkimusvapaalla 1.1.–30.6., mutta hän hoiti karsitusti toiminnanjohtajan tehtäviä palkkioperusteisesti. Elina Lampelan tehtäviin sisällytettiin Kalevalaseuran vuosikirjan toimittaminen. FT Joonas Aholan määräaikainen tutkijantyö säätiön M. A. Castrénin teoksen *Föreläsningar i finsk mytologi* tutkimus- ja suomennoshankkeessa päättyi 31.7.2015 (1.8.2014–31.7.2015).

FT Petja Kauppi laati palkkioperusteisesti vuonna 2016 julkaistavan Kalevala maailmalla -nettisivuston sisällön ja FT Cecilia af Forselles myös palkkioperusteisesti vuonna 2016 julkaistavan hakemiston Kalevalaseuran vuosikirjoihin 86–93.

Säätiö palkkasi tilapäistä henkilökuntaa myös Nehvon vartion ylläpitoon, siivous- ja kunnostustöihin. Kirjanpitopalvelut ostettiin Töölön Laskenta Oy:stä.

Toimisto ja asiakaspalvelu

Toimiston henkilökunta vastasi hallituksen päätösten mukaisesti säätiön toiminnan toteuttamisesta: valmisteli ja huolehti kokouksiin, tapahtumiin, hankkeisiin, julkaisuihin, hallintoon ja talouteen liittyvät asiat, palveli asiakkaita sähköpostitse, puhelimitse ja kirjeitse sekä välitti tiedot tunnustuspalkinnoista, tapahtumista ja seminaareista jäsenistölle ja tiedotusvälineille.

Jäsenkirjeitä postitettiin kolme. Kirje oli mahdollista saada myös sähköisenä versiona sähköpostitse. Vuosikokouksessa kutsutuille uusille jäsenille lähetettiin tiedote seuran toiminnasta ja tulevista tapahtumista joko suomeksi tai englanniksi. Jäsenille ja muille sidosryhmille lähetettiin myös kutsut säätiön järjestämiin tapahtumiin.

Toimisto sijaitsee säätiön omistamassa huoneistossa osoitteessa Mariankatu 7 C, Helsinki.

Asiakirja-arkisto ja käsikirjasto

Kalevalaseura-säätiön asiakirja-aineisto arkistoitiiin vuodelta 2015. Myös pöytäkirjojen asiasanahakemistot laadittiin vuodelta 2015. Säätiön käsikirjastoa kartutettiin *Kalevalaan*, kansanrunouteen ja suomalaiseen kulttuurihistoriaan liittyvällä tutkimuskirjallisuudella.

Kalevalaseura-säätiön vuonna 2012 vuokraamassa arkisto- ja varastotilassa (MJP-Kiinteistöt Oy, Hämeentie 157, Helsinki) on säätiön hallintoon ja talouteen sekä varsinaiseen toimintaan liittyvää aineistoa. Lisäksi varastossa on Kalevalaseuran vuosikirjoja sekä *Taiteilijoiden Kalevala* -teosta.

Valokuvat

Digitaaliseen kuva-arkistoon kertyi valokuvia säätiön tapahtumista ja tilaisuuksista. Kalevalaseuran kuvakokoelmat kartoitettiin: kokoelmiin kuuluu n. 4 300 valokuvaa. Vuoden 2015 aikana jatkettiin kuvien arkistoinnista arkistokelpoisiin kuoriin. Samalla valokuviin lisättiin saatavilla olevat tunnistetiedot. Hallituksen tekemän päätöksen mukaan kokoelma käytiin läpi kuva kuvalta, jotta kokoelmasta saatiin seulottua digitoitavat kuvat. Kartoituksen perusteella valokuvia reprovattiin runsaat 500. Reprovauksen teki Jukka Paavola.

Kalevalaseura jäsentensä verkostona

Kalevalaseura-säätiön jäsenistöön kuuluu kunniajäseniä, kotimaisia jäseniä ja ulkomaisia jäseniä, jotka ovat ansioituneet *Kalevalaan* tai suomalaiseen kulttuuriperintöön liittyvässä tutkimuksessa tai taiteessa. Hallitus kutsui vuosikokouksessa säätiön uusiksi kotimaisiksi jäseniksi 15 kotimaista ja kaksi ulkomaista jäsentä. Kotimaisiksi jäseniksi kutsuttiin VTM Jenni Haukio, FT Anne Heimo, FT Laura Hirvi, FT Tuomas Hovi, FT Kirsi Hänninen, tanssija Reetta-Kaisa Iles, muusikko Anne-Mari Kivimäki, kirjailija Anita Konkka, FT Kari Korolainen, FM Elina Lampela, FT Kirsi Laurén, professori Maria Lähteenmäki, dosentti Susanna Pettersson, FM Tiina Seppä sekä FT Riitta Vanhatalo. Ulkomaisiksi jäseniksi kutsuttiin dosentti Justin Winkler sekä professori Cristina Wis Murena, joka kuitenkin kieltäytyi jäsenyydestä.

Vuoden päättyessä Kalevalaseura-säätiön jäsenistöön kuului yhteensä 481 henkilöä. Kotimaisia jäseniä oli 353 ja ulkomaisia 128.

Jäsenkirjeet

Vuonna 2015 lähetettiin kolme jäsenkirjettä. Kirjeessä tiedotetaan säätiön tapahtumista, yhteistyöprojekteista ja palkinnoista sekä muusta jäseniä kiinnostavasta toiminnasta. Jäsenillä on mahdollisuus tilata jäsenkirje sähköisenä versiona, joka tehdään MailChimp-ohjelmalla. Vuoden loppuun mennessä sähköisen jäsenkirjeen oli tilannut 130 jäsentä.

Jäsenistön kokoukset

Kalevalaseura-säätiö järjesti vuonna 2015 kolme jäsenten kokousta: 9. huhtikuuta museonjohtaja Tuija Wahlroos kertoi Gallen-Kallelan museossa Akseli Gallen-Kallelan 150-vuotisjuhlavuodesta ja ”Taiteen pyhiinvaeltajat” -näyttelystä. Säätiöpäivänä 1.10. esitettiin *Häidenvietto Karjalan runomailla* -elokuvaharvinaisuus. Ulla Piela kertoi aluksi elokuvan historiasta. Esa Siroson elokuva *Laulu Suomessa. Elokuva Jaakko Juteinista, Viipurin viisaasta, Hattulan suuresta pojasta nähtiin* 5.10. Tilaisuuden alussa Sironen kertoi elokuvan taustasta ja tekemisestä. Molemmat tilaisuudet olivat Tieteiden talolla.

Jäsenten kokoukset eivät juurikaan kiinnostaneet jäsenistöä: niissä oli paikalla ainoastaan 2–9 henkilöä. Vuonna 2016 niiden tilalla järjestetään kaikille tarkoitettuja ajankohtaisiin kysymyksiin porautuvia keskustelutilaisuuksia kulttuurin- ja taiteen tutkimuksesta.

Kalevalaseura kulttuuriorganisaationa

Kalevalaseura järjesti vuonna 2015 useita tapahtumia ja hankkeita, joiden monipuolisuus osoittaa säätiön kiinnostuksen ja valmiudet nostaa esille erilaisia suomalaisen kulttuuriperinteen ilmiöitä.

Taiteilijoiden Kalevala Venäjällä -näyttelyt

Kalevalaseura ja Suomen Pietarin instituutti käynnistivät vuonna 2013 Taiteilijoiden Kalevala Venäjällä -hankkeen. Projektiin kutsuttiin seitsemän venäläistä kuvataiteilijaa: Igor Baranov, Tatiana Tšursinova, Natalia Egorova, Antonina Jufa, Aleksandr Novoselov, Sergei Terentjev ja Irina Zatulovskaja. Mukaan kutsutut taiteilijat esittävät oman visuaalisen tulkintansa Kalevalasta. Vuonna 2014 teokset olivat esillä Venäjällä Pietarissa, Viipurissa ja Petroskoissa. Kertomusvuonna 2015 näyttely oli esillä Juminkeossa Kuhmossa (4.1.–28.2.), Stoan Parvigalleriassa Helsingissä (10.–28.3.) ja Kotkan kaupunginkirjastossa (16.7.–10.8.).

Syksyllä 2015 näyttely vietitiin Valko-Venäjälle. Se nähtiin Minskissä Yanka Kupala Museumissa (1.–15.9.) ja Homelissa Vashchanka Art Galleryssa (24.9.–22.10.). Näyttelyiden järjestäjinä olivat Suomen Liettuan suurlähetystö ja Suomen yhteystoimisto Minskissä. Kalevalaseura osallistui näyttelykuluihin sekä Venäjällä että Valko-Venäjällä.

Stand up! Komiikan ilta

Osana Tieteiden yön ohjelmaa Kalevalaseura järjesti 8. tammikuuta Tieteiden talolla tapahtuman ”Stand up! Komiikan ilta”. Tilaisuuteen osallistui reilut 70 henkeä. Illan aikana kuultiin emeritus professori Seppo Knuutilan avauspuheenvuoro sekä huumorintutkijoiden FM Antti Lindforsin ja VTT Marianna Keisalon alustukset. Koomikko Arimo Mustonen esiintyi lyhyellä stand up -keikallaan. Ilta päättyi paneelikeskusteluun, johon osallistui illan puhujien lisäksi myös koomikko Jukka Lindström.

Kulttuurinen tieto -seminaari

Tieteiden talossa järjestetyssä seminaarissa 6. helmikuuta pohdittiin muun muassa, miten uskonto ja magia välittävät kulttuurista tietoa, kuinka kuviteltu todellisuus ja arvostukset ilmentävät sen ulottuvuuksia, millainen tieto opastaa meitä maailmasta toiseen ja ajasta aikaan. Seminaarin avasi Kalevalaseuran puheenjohtaja, professori emeritus Seppo Knuutila puheellaan *Tiedonkaltaisuus*. Uskontotieteen dosentti Teemu Taira puhui otsikolla *Uskonto kulttuurisen tiedon välittäjänä?* ja uskontotieteen dosentti Terhi Utriainen otsikolla *Miten magia ja lumo mahtuvat moderniin?* Dekaanin, kansatieteen professori Hanna Snellmanin aiheena oli kuviteltu ruotsinsuomalaisuus, ja ympäristöestetiikan professori emeritus Yrjö Sepänmaa pohti Suomi-kuvaa esitelmässään *Onko Suomi kaunis maa?* Kalevalaseuran toiminnanjohtaja, FT Ulla Piela päätti seminaarin esitelmällään *Kulttuurinen tieto – kompassi maailmasta toiseen*. Seminaarilla Kalevalaseura juhlisti Ulla Pielan 60-vuotissyntymäpäivää. Seminaarin jälkeen tarjoihtiin yleisölle kakkukahvit, ja Duo Hurme (Petra Poutanen-Hurme ja Hanna Rajakangas) esiintyi.

Kalevalan päivän tapahtumat

Kalevalan päivän seppeleenlasku Elias Lönnrotin patsaalle

Kalevalaseura laski seppeleen Lönnrotin patsaalle Kalevalan päivänä 28.2. Patsaalla puhui Ateneumin johtaja Susanna Pettersson, ja muusikko Ilona Korhonen esiintyi. Paikalle kertyi poikkeuksellisen paljon yleisöä, n. 60–70 henkilöä.

Seminaari Suuri ja pieni traditio suomalaisessa kulttuurissa – Kalevalan, Sibeliuksen ja Gallen-Kallelan perintö

Kalevalan päivän seminaari järjestettiin poikkeuksellisesti jo 26. helmikuuta. Tieteiden talolla pidetyssä seminaarissa oli aiheena suuri ja pieni traditio, kansallisen kulttuurin paradoksit sekä perinteiden tuotteistaminen ja soveltaminen. Kalevalaseuran puheenjohtaja, professori emeritus Seppo Knuutila avasi seminaarin alustuksellaan *Majakka ja perävaunu*. Kulttuurihistorian professori emeritus Kari Immonen puhui Kalevalan kulttuurihistoriasta, pienestä ja suuresta

Kalevalasta. Dokumentaristi, tietokirjailija, FL, KM Pekka Hako puntaroi esitelmässään Jean Sibeliuksesta luotua kuvaa ja kysyi, ovatko suurmiehen kaikki teot suuria. Museonjohtaja Tuija Wahlroos kertoi Akseli Gallen-Kallelan juhlavuodesta ja näkökulmista 150-vuotiaaseen taiteilijaan, post doc -tutkija, FT Tuomas Hovi puhui kulttuuriperinnön tuotteistamisesta, ja kulttuuriperinnön tutkimuksen dosentti Pauliina Latvala kulttuuriperintösopimuksista. Seminaariin osallistui nelisenkymmentä henkeä.

Kilpalaulu Kalevalasta -konsertit Musiikkitalolla

Kalevalaseura järjesti Kalevalan päivänä Musiikkitalon Black Boxissa kolme konserttia. Ohjelmassa kuultiin kaikkia Kalevalaseuran ja Konserttikeskuksen vuonna 2013 järjestämän ohjelmakilpailun voittajia: Puhti, Orffit ja Jukka Nykäsen yhtye. Puhdin *Lempee ja lovee*, Orffien *Haloo Kalevala* ja Jukka Nykäsen *Terveisiä Kalevalasta* saivat Black Boxin lähes täyteen: kutakin konserttia seurasi noin 130 katsojaa. Konsertteihin oli vapaa pääsy.

Kekrinpäivän tapahtumat

Seminaari Sanaton maailma – Aistitiedon merkitys arjessa

Kekrinpäivän seminaarissa 29.10. Itä-Suomen yliopistossa Joensuussa pohdittiin aistein havaittavan maailman erilaisia ilmenemismuotoja ja merkityksiä yleisinhimillisen tiedon ja ymmärryksen kannalta. Tilaisuudessa julkistettiin Kalevalaseuran 94. vuosikirja *Huumorin skaalat. Esitys, tyyli, tarkoitus* ja jaettiin Kekrinpäivän tunnustuspalkinnot.

Kalevalaseuran toiminnanjohtaja Ulla Piela avasi seminaarin puheellaan *Puhuminen on hopeaa, vaikeneminen kultaa – vai onko?* Tilaisuuden alussa jaettiin Kekrinpäivän tunnustuspalkinnot. Palkintojenjaon jälkeen Kalevalaseuran puheenjohtaja, professori emeritus Seppo Knuuttila julkisti Kalevalaseuran vuosikirjan *Huumorin skaalat. Esitys, tyyli, tarkoitus*. Kahvitauon jälkeen alkoi varsinainen seminaari, jonka avasi Seppo Knuuttila puheellaan *Puheitta paras?* Professori Helmi Järviluoma-Mäkelä tarkasteli puheenvuorossaan muuttuvan äänimaiseman merkityksiä oman tutkimusprojektinsa käytännön esimerkkien kautta. Koreografian professori Kirsi Monni esitelmöi otsikolla *Ajatella, kommunikoida ja runoilla liikkeellä*, ja kulttuuriantropologian yliopistonlehtori Taina Kinnunen otsikolla *Kosketus affektiivisena käytäntönä*. FM Marjukka Piirainen puhui esitelmässään aistitiedon merkityksestä ihmisen ja puutarhan suhteessa. FT Virpi Kaukio puolestaan keskittyi hajuaiistiin, sen merkitykseen arjessa. Musiikkitieteen yliopistonlehtori Noora Vikman päätti seminaariin esitelmällään *Hiljaisuuden kuuntelijoita*. Päivän aikana seminaaria seurasi n. 50 kuulijaa.

Puhekaraokeilta

Kekrinpäivän iltaohjelmaksi Kalevalaseura järjesti yhdessä Speech Karaoke Action Groupin kanssa puhekaraokeillan Karaokebaari Lailaan Joensuun keskustassa. Puhekaraoke yhdistää suomalaista karaokeperinnettä ja puhekulttuuria. Se toimii kuten tavallinen laulukaraoke, mutta laulun sijaan listasta valitaan puhe. Puhekaraoke antaa mahdollisuuden elää historialliset hetket uudelleen, eläytyä itselle vieraisiin tai omien arvojen mukaisiin ajatuksiin, tulkita tutut puheet omalla tavalla. Illan aikana klo 19–23 esitettiin yli 40 puhetta.

Säätiöpäivä

Kalevalaseura osallistui toisen kerran kansainväliseen säätiöpäivään 1.10. esittämällä *Häidenvietto Karjalan runomailla* -elokuvan Tieteiden talolla. Tilaisuuteen osallistui alle 10 henkilöä.

Kalevalaseura yhteistyökumppanina

Kalevalaseura toimi monessa hankkeessa yhteistyökumppanina ja tuki niitä myös taloudellisesti. Hallitus valitsee säätiölle saapuneiden hakemusten ja yhteistyöehdotusten pohjalta ne tapahtumat ja hankkeet, joita tuetaan taloudellisesti.

Paulaharjun tyyli -seminaari Oulussa

Kalevalaseuran yhteistyössä Oulun kaupunginkirjaston kanssa järjestämässä seminaarissa *Samuli Paulaharjun tyyli* Oulun kaupunginkirjaston Pakkala-salissa keskusteltiin 18.4. Samuli Paulaharjun tyylistä perinteenkerääjänä, kirjailijana, piirtäjänä ja huumorin viljelijänä. Tilaisuus oli toinen viiden vuoden aikana toteutettavasta Samuli Paulaharju -seminaarien sarjasta, joka liittyy ohjaaja Juha Hurmeen teatteriprojektiin Operaatio Paulaharju.

Ennen seminaaria Juha Hurme luki kirjaston aulassa novellin Samuli Paulaharjun teoksesta *Tunturien yöpuolta* (1934). Professori Pekka Laaksonen avasi seminaarin puheenvuorollaan *Samuli Paulaharjun jäljillä*. Juha Hurme esitelmöi *Tunturien yöpuolta* -teoksen tyylistä, minkä jälkeen FT Tiina Seppä puhui Paulaharjun ja Anni Lehtosen dialogisesta tyylistä. Seminaarin toisella puoliskolla luennoi FT Kari Korolainen, jonka aiheena oli Samuli Paulaharju piirtäjänä. Professori emeritus Seppo Knuuttila kertoi Paulaharjun huumorista, ja lopuksi Juha Hurme päivitti Paulaharju-projektinsa kuulumiset.

Runonlaulukonsertti

Kalevalaseura tuki Helsingin yliopiston Alumniyhdistyksen kirjallisuuspiirin tapahtumaa 9.2.2015, jossa aiheena oli Kalevala. Alustajana oli kouluneuvos Kirsti Mäkinen. Tilaisuuden lopuksi Taito Hoffrén ja Ilona Korhonen esittivät runonlaulanta. Sali oli täynnä kuulijoita.

FF Summer school

Folklore Fellows Summer School 2015 "Doing Folkloristics in the Digital Age" pidettiin Turun yliopiston Seilin tutkimusasemalla 11.–18.6.2015. Kyseessä oli yhdeksäs kesäkoulu sarjassa, joka alkoi vuonna 1991. Kalevalaseura tuki kesäkoulua taloudellisesti.

Kesäkouluun osallistui 19 jatko-opiskelijaa ja nuorta tutkijaa 10 eri maasta; opettajista viisi oli ulkomaisia ja viisi suomalaisia. Kesäkoulun ohjelmaan kuului keynote-luentoja, keskusteluja sekä osanottajien töiden esittelyjä ja kommentointia. Osanottajien esittelemien töiden aihepiirit liittyivät neljään teemaan: perinteinen folklore internetissä, digitoidut aineistot ja arkistot, digitaalinen pelaaminen sekä kerronta ja muistitieto internetin kautta välitettynä. Ohjelmaan kuului myös retki Naantaliin.

Seppien Kalevala

Suomen Sepät ry ja Taidesepät ry järjestivät Fiskarsin Ruukissa taontanäyttelyn *Minun Kalevalani* 14.6.–20.9.2015. Heinä- ja elokuun vaihteessa Fiskarsin Ruukissa järjestettiin myös Pohjoismaiden taontamestaruskilpailut. Kalevalaseura oli yksi näyttelyn ja Taontapäivien yhteistyökumppaneista ja tukijoista. Toiminnanjohtaja Ulla Piela avasi näyttelyn lauantaina 13. kesäkuuta.

Näyttelyn tavoitteena oli yhdistää vanhaa kansanuskoa tähän päivään. Näyttelyllä haluttiin tuoda taontaa lähemmäksi suurta yleisöä ja kasvattaa tietoisuutta taonnasta. Näyttelykutsu lähetettiin kaikkiin Pohjoismaihin ja Viroon, sekä seppäjärjestöille että sepille. Näyttelyssä oli mukana yhteensä 28 seppää, joista kaksi oli Norjasta, yksi Ruotsista, yksi Tanskasta, yksi Virossa ja loput Suomesta. Näyttelyn juryssa toimivat sisustusarkkitehti Eero Haikala, seppämestari Teo Mero ja kuvanveistäjä Kim Simonsson.

Kalevan karhut -kilpailu ja Karhufestivaali

Maaseudun Sivistysliitto ja Kalevalaseura järjestivät esikoulu- ja alakouluikäisille lapsille kirjanmerkkikilpailun sekä nuorille aikuisille suunnatun julistesuunnittelukilpailun aiheella "Kalevan karhut". Kilpailun tavoitteena oli innostaa lapsia ja nuoria tutustumaan Kalevalan seikkailuihin ja hahmoihin. Kalevalaseuran puheenjohtaja professori emeritus Seppo Knuuttila oli kilpailun tuomaristossa.

Kilpailut liittyivät Ilomantsissa elokuussa järjestettyyn Karhufestivaaliin, jonka suojelijana oli Seppo Knuuttila. Karhufestivaalin yhtenä ohjelmanumerona oli karhunveistokilpailu. Seppo Knuuttila oli

kilpailun tuomariston puheenjohtaja. Karhufestivaalin järjestivät Maaseudun Sivistysliitto ja Iloimantsin kunta yhdessä Kalevalaseuran ja paikallisten yhdistysten ja yritysten kanssa. Kalevalaseura osallistui tapahtuman tiedottamiseen. Karhufestivaali keräsi noin 3 000 kävijää kolmen päivän aikana.

Symposion-tanssiteos

Akseli Gallen-Kallelan elämäntyöhön sukeltava Symposion-nykytanssiteos esitettiin Helsingin Savoy-teatterissa 10.9. ja 11.9. Viidelle tanssijalle toteutetun kokoillan teoksen koreografina toimi Thomas Freundlich ja säveltäjinä Kärtty Hatakka sekä Rene Ertomaa. Savoy-teatterissa kantaesityksensä saaneessa teoksessa musiikin esittivät liveinä rock-yhtye Waltari ja klassinen Maestria-jousikvartetti. Kalevalaseuran tuki kohdennettiin kahden tanssijan palkkakuluihin.

Kalevala-aiheinen seikkailupeli

Kalevalaseura tuki FakeFish Oy:n hanketta, jonka tavoitteena on julkaista tablettialustoille tarkoitettu Kalevalasta ja suomalaisesta mytologiasta inspiraationsa ammentava seikkailupeli. Tuki kohdistettiin käsikirjoittajan palkkioon.

Karjalaiset runonlaulajat – multimedia

Kalevalaseura tuki taloudellisesti Petroskoissa olevan Karjalan kielen, kirjallisuuden ja historian instituutin tutkijoiden multimediahanketta, jossa esitellään tunnettuja karjalaisia runonlaulajia.

Kalevala: l'epica, la magia, l'arte e musica./ Kalevala: Epic, Magic, Art and Music

Syksyllä 2014 ilmestyneestä teoksesta *Kalevala: l'epica, la magia, l'arte e musica./ Kalevala: Epic, Magic, Art and Music* (toim. Vesa Matteo Piludu ja Frog) ilmestyi syksyllä 2015 uusi italiansuomenkielinen painos. Kääntäjä, tutkija Vesa-Matteo Piludu esitteli teosta Italiassa lokakuussa: 21. päivä Milanossa, 22. päivä Novarassa ja Veronassa sekä 24. päivä Cividalessa. Kalevalaseura tuki matkaa taloudellisesti. Teos pohjautuu Kalevalaseuran Italiassa Cividale del Friulissa vuonna 2011 järjestämässä seminaarissa pidettyihin esitelmiin.

Muita yhteistyöhankkeita

Kalevalaseura tuki taiteilija Ira Tatarnikovan Kalevala-aiheisen valokuvanäyttelyn valmistamista, heinäkuussa Kuhmossa järjestettyä Musiikkijuhla Sommeloä sekä Helsingin yliopiston folkloristiikan ja kansatieteen opiskelijoiden ainejärjestö Nefa–Helsinki r.y:tä.

Kalevalaseura julkaisu- ja tutkimusorganisaationa

Vuoden Kynä -ehdokkuuksia Kalevalaseuran vuosikirjan artikkeleille

Koneen säätiön Vuoden Kynä palkintoehdokkaisten joukossa vuonna 2015 oli kaksi artikkelia, jotka sisältyivät Kalevalaseuran vuosikirjaan 93 *Ympäristömytologia* (toim. Seppo Knuuttila ja Ulla Piela). Artikkelit olivat Ari Aukusti Lehtisen ”Arktinen pohjoinen ja maailmanlopun mytologia” sekä Yrjö Sepänmaan ”Ihminen luontona, luonto ihmisenä”.

Huumorin skaalat. Kalevalaseuran 94. vuosikirja

Kalevalaseuran vuosikirja 94 *Huumorin skaalat. Esitys, tyylitarkoitus* (SKS 2015, toim. Seppo Knuuttila, Pekka Hakamies, Elina Lampela) julkistettiin kekrinpäivän seminaarissa Joensuussa 29. lokakuuta. Teos esittelee kulttuurin- ja perinteentutkimuksen tuloksia huumorin sisällöistä, rajoista sekä merkitysten ja tarkoitusten ulottuvuuksista. Teos on ajantasainen kartoitus siitä, mitä huumorilla ja koomisilla esityksillä voidaan viestiä, mitä niiden piiriin kuuluu ja mitä ei, miten niiden vapautta vartioidaan ja koetellaan.

Huumorin skaalat -kirjailta

Kalevalaseura järjesti yhdessä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kanssa Huumorin skaala -kirjaillan SKS:n juhlasalissa 9.11. Tilaisuudessa keskusteltiin huumorin tarkoituksesta Kalevalaseuran 94.

vuosikirjan *Huumorin skaalat. Esitys, tyyli, tarkoitus* pohjalta. Kirjaillan puheenjohtajana toimi Kalevalaseuran puheenjohtaja, professori emeritus Seppo Knuuttila. Alustajina ja paneelikeskustelun jäseninä olivat kirjaankin kirjoittaneet tohtorikoulutettava, YTM Jarno Hietalahti, tutkimusjohtaja Sari Kivistö, mediatutkimuksen professori Susanna Paasonen sekä FT, post doc -tutkija Janne Zareff. Hietalahden aiheena oli *Huumorin kahlittu vapaus: voiko huumorilla olla rajoituksia?*, Kivistö puhui otsikolla *Juutalaisvastainen satiiri ja sen tarkoitus Suomessa*, Paasonen puhui aiheesta *Pornografia, huumori ja häpeä*, ja Janne Zareff otsikolla *Itseironinen jännite Putous-ohjelmassa: miten itseironialla ehkäistään kritiikkiä?* SKS myi tilaisuudessa Kalevalaseuran vuosikirjoja.

M. A. Castrénin teoksen *Föreläsningar i finsk mytologi (1853)* tutkimus- ja suomennoshanke Kalevalaseuran vuonna 2014 käynnistämä ja vuosina 2014–2015 rahoittama M. A. Castrénin teoksen *Föreläsningar i finsk mytologi (1853)* kriittinen tutkimus- ja suomennoshanke saatiin päätökseen. Hankkeen vastuullisena tutkijana oli FT Joonas Ahola. Ahola ja FT Karina Lukin ovat kirjoittaneet teokseen laajat artikkelit Castrénista suomalais-ugrilaisen mytologian tutkijana. Teos ilmestyy vuonna 2016 Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kustantamana.

Kalevalan käännökset

Kääntäjä, tutkija Jakub Lapatka sai valmiiksi jo seitsemän vuotta sitten Kalevalan käännöksensä valkovenäjäksi. Teokselle löydettiin vihdoinkin lähetystöneuvos Lauri Pullolan (Ulkoasiainministeriö, Suomen yhteystoimisto, Minsk) Kalevala-kiinnostuksen ja aktiivisuuden ansiosta valkovenäläinen kustantaja ja varat ja se julkaistiin marraskuussa Minskissä. Kalevalaseura osallistui Suomessa asuvan Jakub Lapatkan matkakustannuksiin teoksen julkistamistilaisuuteen Helsingistä Minskiin.

Kalevalaseura-säätiö antaa *Kalevalan* kääntäjille asiantuntija-apua ja opastusta *Kalevalan* lähteistä ja runotulkinnoista sekä kokoaa käännöksiin liittyvää materiaalia. Säätiö tekee yhteistyötä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjaston kanssa *Kalevalan* käännösten bibliografian ylläpitämisessä sekä Suomen kirjallisuuden tiedotuskeskuksen FILIn kanssa *Kalevalan* käännöksiin liittyvissä rahoituskysymyksissä.

Kalevalaseura tiedonvälittäjänä

Kalevalaseuran viestintää, asiakaspalvelua sekä yhteyksiä jäsenistöön, yhteistyökumppaneihin ja mediaan kehitettiin kertomusvuonna. Kehityksen painopiste oli verkkoviestinnässä. Sisarsivusto Taiteilijoiden Kalevala julkaistiin ja toisen sisarsivun Kalevala maailmalla tuottaminen aloitettiin.

Tiedot tunnustuspalkinnoista, tapahtumista ja seminaareista välitettiin jäsenistön lisäksi yhteistyökumppaneille ja medialle. Jäsenistölle lähetettiin jäsenkirje joko sähköisenä tai paperisena. Kalevalaseuran sähköinen uutiskirje on tilattavissa verkkosivuilta, ja se on tarkoitettu kaikille kiinnostuneille. Lisäksi Kalevalaseuralla on Facebook-sivut, joiden kautta tiedotetaan sekä omista että muiden tahojen alaan liittyvistä tapahtumista ja julkaisuista.

Verkkosivut

Kalevalaseuran verkkosivuja osoitteessa www.kalevalaseura.fi päivitettiin vuonna 2015 säännöllisesti. Sivuille kehitettiin kaksi niin sanottua sisarsivua. Verkkosivujen kävijämääriä seurattiin Google Analytics -työkalulla. Koko vuonna sivustolla oli noin 23 000 istuntoa.

Taiteilijoiden Kalevala -sisarsivu

Kertomusvuoden tammikuussa julkaistiin Taiteilijoiden Kalevala -sivusto. Sivuille dokumentoitiin kaikki Taiteilijoiden Kalevala -hankkeet kuvin, sanoin sekä liikkuvan kuvan ja ääninäytteiden avulla. Suomalaisen säveltäjien kappaleet julkaistiin kokonaisuudessaan iTunesissa. Hankkeista

ensimmäinen toteutettiin yhdessä suomalaisten kuvataiteilijoiden ja säveltäjien kanssa, ja se valmistui vuonna 2009. Tämän jälkeen Kalevalaseura on tilannut tulkintoja *Kalevalasta* espanjalaisilta, beniniläisiltä, vietnamilaisilta ja venäläisiltä kuvataiteilijoilta sekä kahdelta italialaiselta säveltäjältä. Kun Kalevalaseura jatkaa hanketta tulevaisuudessa, lisätään uudet yhteistyöprojektit sivustolle. Sivut ovat osoitteessa *taika.kalevalaseura.fi*. Sivustolla oli vuoden aikana noin 2 300 istuntoa.

Kalevala maailmalla -sisarsivu

Kalevala maailmalla -sisarsivun sisällön tuottaminen aloitettiin kertomusvuonna. Sivuston tarkoitus on esitellä Suomen ja muiden maiden kulttuurisuhteita *Kalevalan* kääntämisen näkökulmasta. Sivuston päätoimittajana toimii FT Petja Kauppi, ja työn taustamateriaalina käytetään Kalevalaseuran vuonna 2012 tuottamaa ja Kaupin toimittamaa teosta *Kalevala maailmalla. Kalevalan käännosten kulttuurihistoriaa* (SKS). Sivuston tekninen ja graafinen toteutus aloitettiin kertomusvuoden lopulla ja sivusto on tarkoitus julkaista Kalevalan päivänä 2016.

Mediaseuranta

Kalevalaseuran verkkosivuilla on nähtävillä Meltwaterin tuottama uutisvirta, johon valitaan verkkomediassa julkaistuja Kalevala-aiheisia uutisia. Palvelun avulla on mahdollista seurata *Kalevalasta* käytävää keskustelua ja tapahtumia niin Suomessa kuin ulkomailla. Kertomusvuonna palveluun otettiin mukaan myös sosiaalisen median seuranta, jonka avulla voi tarkastella, miten Kalevalaseuran tiedotteet ja julkaisut verkossa ovat levinneet muun muassa Facebookissa ja Twitterissä.

Facebook-sivut

Kalevalaseuralle perustettiin keväällä 2012 Facebook-sivut (www.facebook.com/kalevalaseura). Sivuilla kerrotaan Kalevalaseuran ja muiden alan toimijoiden ajankohtaisista tapahtumista ja julkaisuista. Kertomusvuoden loppuun mennessä sivuilla on 848 tykkääjää.

Uutiskirjeet

Kalevalaseura aloitti sähköisen uutiskirjeen jakelun vuonna 2013. Uutiskirje on tarkoitettu laajalle yleisölle, muille kuin Kalevalaseuran jäsenille. Uutiskirje tehdään jäsenkirjeen tavoin MailChimp-ohjelmalla. Uutiskirje vastaa sisällöltään jäsenkirjetä, jäsenasioita lukuun ottamatta. Vuonna 2015 lähetettiin kolme uutiskirjetä, ja vuoden loppuun mennessä kirjeellä oli 144 tilaajaa.

Lehdistötiedotteet

Tiedot tunnustuspalkinnoista, tapahtumista ja seminaareista välitettiin jäsenistön lisäksi yhteistyökumppaneille ja medialle. Jokaiselle tapahtumalle määriteltiin kohderyhmä, jolle tiedote median ja yhteistyökumppaneiden lisäksi toimitettiin.

Kalevalaseura apurahoja ja tunnustuspalkintoja myöntävänä säätiönä

Kalevalaseuralla on neljä tunnustuspalkintoa: Akseli Gallen-Kallelan tunnustuspalkinto, Eeospalkinto, Kalevalaseuran palkinto sekä Kekrinpäivän tunnustuspalkinto. Jokaiselle niistä on omat hallituksen määrittämät jakosäännöt. Säännöissä on määrätty palkintosumma, minkälaisin perustein ja milloin palkinto myönnetään. Kalevalaseuran hallitus tekee päätökset kaikista myönnettävistä tunnustuspalkinnoista. Ehdotuksia palkittavista voivat tehdä hallitukselle seuran jäsenistöön kuuluvat henkilöt. Tunnustuspalkinnot eivät ole haettavissa kuten apurahat.

Kalevalaseura myönsi kertomusvuonna Akseli Gallen-Kallelan palkinnon, Eeospalkinnon ja Kekrinpäivän tunnustuspalkinnot. Apurahoja ei vuonna 2015 myönnetty.

Akseli Gallen-Kallelan palkinto ja Eeospalkinto julkistettiin Vanhan ylioppilastalon Musiikkisalissa 27.2. Ylioppilaskunnan laulajat esiintyi tilaisuuden päätteeksi. Kekrinpäivän erikoistunnustuspalkinto julkistettiin Porvoossa 22.11. ja Kekrinpäivän palkinnot Joensuussa Itä-Suomen yliopistossa 29.10.

Akseli Gallen-Kallelan tunnustuspalkinto

Kalevalaseuran hallitus myöntää Akseli Gallen-Kallelan elämäntyötä kunnioittavan palkinnon joka kolmas vuosi taiteilijalle, joka on laajentanut, uudistanut tai kyseenalaistanut visuaalisten taiteiden ilmaisukieltä. Vuonna 2015 palkinnon sai kuvataiteilija Pilvi Takala. Takala tutkii teoksissaan sosiaalisia rakenteita, käyttäytymisen ja tapakulttuurin koodistoa sekä ihmisten tai yhteisöjen välisiä kohtaamisia, joita normit, säännöt ja ennakoasenteet ohjailevat. Hän toteuttaa videoteoksissaan näennäisen harmittomia interventioita, joiden kautta hän tulee paljastaneeksi sosiaalisia hierarkioita, vallankäytön mekanismeja ja yhteisöjen kirjoittamattomia sääntöjä. Takala on laajentanut taiteessa käytettäviä sisältöjä ja osoittanut toisaalta, kuinka pienieleisyys voi toimia tehokeinona. Takala vastaa nykyaiteelle osoitettuun haasteeseen osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun omintakeisin, yhtä aikaa kriittisin ja myötäelävin keinoin. Takalan taide kertoo kulttuurisen käyttäytymisen toistoista sekä ajatuksiamme ja toimintaamme vangitsevista kahleista.

Eepospalkinto

Kalevalaseuran hallitus myönsi Eepospalkinnon professori Jan Čermákille. Palkinto annetaan Kalevalan tai maailman muiden eeposten parissa merkittävää työtä tehneelle henkilölle. Professori Jan Čermák on englannin kielen historian ja historiallisen kielitieteen tutkija, joka on erikoistunut muinaisenglannin ja varhaiskeskienglannin filologiaan ja kirjallisuuden tutkimukseen. Hän toimii Prahassa Kaarlen yliopistossa englannin kielen professorina. Čermák on ansioitunut paitsi tutkijana, myös kääntäjänä. Kiinnostus eppisiin tarinoihin ja suomen kieleen on johtanut Čermákin myös Kalevalan pariin. Kalevalan ensimmäisen tšekinkielisen käännöksen teki kirjailija Josef Holeček vuonna 1894. Vuonna 2014 tšekkiläisen tiedeakatemian kustantamo Academia julkaisi kyseisen teoksen uudistettuna ja kommentoituna tšekinkielisenä laitoksena. Professori Jan Čermák oli työn kantava voima, apunaan Kaarlen yliopiston suomen kielen opettajista muodostettu ryhmä. Teoksessa esitellään ja arvioidaan eeposta koskevia tulkintoja kielitieteellisestä, kulttuurihistoriallisesta ja etnografisesta näkökulmasta. Eepospalkinto myönnettiin Jan Čermákille merkittävästä työstä Kalevalan ajantasaisen, kommentoidun laitoksen julkaisemiseksi sekä eepoksen tunnetuksi tekemisestä Tšekissä.

Kekrinpäivän erikoistunnustuspalkinto

Kalevalaseura on jakanut Kekrinpäivän tunnustuspalkintoja vuodesta 1965 lähtien. Näiden 50 vuoden aikana palkinnon on saanut liki 500 henkilöä, jotka ovat ansioituneet suomalaisen kulttuurin ja kulttuuriperinnön parissa joko tutkijoina, taiteilijoina tai perinteentaitajina ja -tallentajina. Viulisti, muusikko Pekka Kuusistolle myönnetyllä erikoispalkinnolla juhlistettiin tunnustuspalkinnon 50-vuotisjuhlavuotta.

Palkinto myönnettiin Pekka Kuusistolle hänen ansioistaan rajoja rikkovana muusikkona ja taiteilijana. Kuusisto on välittömyydellään ja huikealla osaamisellaan lumonnut kuulijansa niin maailman metropolien konserttikeskuksissa kuin kapakoissa ja pikkukylien tuvissa. Hän on hurmaava muusikko, edelläkävijä ja näkijä, jonka muusikontyön lähtökohtana ovat kaikki musiikit ja taidealat lajityypeistä ja luokittelusta piittaamatta. Kuusisto on hakeutunut yhteistyöhön yhtä lailla maailman huippumuusikoiden kuin kyläpelimannien kanssa. Hän on hyödyntänyt luovasti uusinta teknologiaa ja tarvittaessa tarttunut myös muihin soittimiin kuin viuluun. Hän on ollut luomassa moniarvoista festivaali- ja konserttikulttuuria, jossa yleisön ja esiintyjien rajapinta on häilyvä. Yksi näistä festivaaleista on kesäinen Meidän festivaali Tuusulanjärvellä, jonka taiteellisenä johtajana Kuusisto on ollut vuodesta 2007 lähtien. Tapahtumasta on muotoutunut taiteellisen johtajansa näköinen: poikkitaiteellinen, ennakkoluuloton, kokeileva ja kulttuurielämää uudistava.

Kekrinpäivän tunnustuspalkinnot

Kekrinpäivän tunnustuspalkinnot suomalaisen kulttuurin ja kulttuuriperinnön parissa ansioituneille tutkijoille, taiteilijoille ja asiantuntijoille saivat seuraavat henkilöt: Muusikko ja säveltäjä Sakari Kukolle myönnettiin palkinto 50 vuotta kestäneestä urasta musiikin parissa. Hänen musiikilliseen tuotantoonsa sisältyy jazzia, kansanmusiikkia, lastenmusiikkia ja rockia. Tunnetuin Kukon yhteistä

on Piirpauke, joka juhli 40-vuotista taivaltaan vuonna 2015. Musiikin parista palkittiin myös Aspön pelimannit, joka on saariston pelimannimusiikkia vaaliva yhtye pieneltä Aspön saarelta Turunmaan saaristossa. Tieteen parista Kalevalaseura palkitsi joensuulaisen filosofian tohtorin Tiina Sepän ansiokkaasta väitöstutkimuksestaan ja tutkijantyöstään.

Nuoren taiteilijan palkinnon sai haaparantalainen kuvataiteilija Hanna Kanto, joka tutkii töissään pohjoisen ja oman taiteellisen työnsä vuorovaikutusta sekä ympäristöön ja sosiaaliin kysymyksiin liittyviä ongelmakohtia. Palkinto myönnettiin Kannolle siitä taitavuudesta, jolla hän on läpivalaissut teoksissaan Lapin olojen, elämän ja kulttuurin ristiriitaisuuksia.

Perinteen taitajien ja tallentajien palkinnon sai neljä henkilöä: sarjakuvantekijä Marko Raassina Kuhmosta sekä Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kansanrunousarkiston aineistoja kartuttaneet Martta Antrela Joensuusta, Pirkko Tirola Oulusta ja Ansa Vartia Savonlinnasta.

Palkinnonjakotilaisuuteen Itä-Suomen yliopistoon 29.10. saapuivat muusikko Sakari Kukko, FT Tiina Seppä, sarjakuvataiteilija Marko Raassina sekä perinteentallentajat Martta Antrela ja Ansa Vartia.

Nehvon vartio

Kalevalaseura-säätiö omistaa Ilomantsin Nehvonniemen kylässä Nehvon vartio -nimisen kiinteistön. Se on tarkoitettu työskentely- ja virkistyspaikaksi henkilöille, jotka edistävät suomalaiseen kulttuuriperintöön ja *Kalevalaan* liittyvää tutkimusta ja taidetta. Kiinteistö käsittää päärakennuksen, pihasaunan, varastorakennuksen ja ns. asuntolarakennuksen, jossa on kaksi kaksiota. Kiinteistöstä vuokrattiin kertomusvuonna 13 kertaa joko päärakennus tai kaksio, ja kolmesta päivästä viikkoon viihtyviä asukkaita oli runsaat 30. Toinen kaksioista on käytettävissä myös taiteilijoiden ja kulttuurintutkijoiden – *Kalevalan*, kansanrunouden, kansanmusiikin, kansatieteen ja Karjalan tutkijoiden – residenssinä, mutta kertomusvuonna residenssiläisiä ei ollut.

SIIJOITUS- JA RAHOITUSTOIMINTA

Kalevalaseura varallisuutta omistavana säätiönä

Säätiön sijoituksia hoidetaan taloustoimikunnan hallitukselle tekemien suositusten perusteella, hallituksen hyväksymän sijoitussuunnitelman puitteissa.

Vuoden 2015 aikana säätiön sijoitussalkussa tehtiin kaksi toimenpidettä, joilla jatkettiin edellisenä vuonna aloitettua kansainvälistä hajautusta sekä kotimaisen osakepainon keventämistä.

Syksyn alussa salkkuun hankittiin 500 000 euron arvosta kehittyvien osakemarkkinoiden indeksirahastoa, jonka erityispiirteinä ovat laaja kansainvälinen hajautus, matalat kustannukset ja vastuullisen sijoittamisen noudattaminen yhtiövalinnoissa. Varat tähän sijoitukseen saatiin kotimaisten osakkeiden myynnistä sekä salkussa erääntyneistä yrityslainoista. Rahastosijoituksen myötä kehittyvien osakemarkkinoiden paino omaisuudessa on noin 5 %:n luokkaa.

Vuoden lopulla kotimaista osakesalkkua kevennettiin myymällä 500 000 euron arvosta neljän yhtiön osakkeita. Toimenpiteellä vähennettiin kyseisten yhtiöiden voimakasta painoa kotimaisessa osakesalkussa ja toisaalta laskettiin osakeosion painoa n. 70 %:iin koko omaisuudesta. Myynneistä saadut varat on toistaiseksi sijoitettu rahamarkkinoille odottamaan levottoman markkinatilanteen selkiytymistä.

Keväällä säätiön sijoitussuunnitelmaa tarkistettiin salkun allokaatorajojen osalta. Uusien kansainvälisten sijoitusten myötä sekä mahdollisia uusia allokaatiomuutoksia silmälläpitäen päätettiin omaisuusluokkien vaihteluvälejä leventää ja niiden neutraaliallokaatioita tarkistaa. Kiinteistösjoitusten markkina-arvot saatettiin puolestaan ajan tasalle kiinteistövälittäjiltä saatujen tuoreiden hinta-arvioiden perusteella.

Sijoitussalkun riskitasoa on tietoisesti madallettu lisäämällä kansainvälistä hajautusta ja pienentämällä kotimaisen osakesalkun osuutta omaisuudessa varmistamalla kuitenkin, että salkusta saatava vuotuinen suoratuotto pysyy riittävän suuruisena toiminnan rahoittamiseksi. Tärkeänä pidetään myös sijoitusten matalaa kustannustasoa sekä vastuullista sijoittamista. Salkkuun ei toistaiseksi ole suunniteltu uusia hajauttamistoimenpiteitä, mutta sijoitusmarkkinoiden kehittymistä seurataan tarkasti.

Säätiön varsinainen toiminta rahoitettiin tilivuonna valtaosin sijoitustoiminnan tuotoilla. Varsinaisen toiminnan kulujäämä oli 318 611 euroa (vuonna 2014 se oli 300 858 euroa). Suurimmat kuluerät olivat henkilöstökulut 125 073 euroa (131 768 euroa), tapahtuma- ja hankekulut 37 568 (15 011 euroa), julkaisu, tutkimus- ja tiedotuskulut 65 298 euroa (63 816 euroa), toimistokulut 24 480 euroa (21 344 euroa) sekä hallintokulut 35 129 euroa (31 906 euroa). Tunnustuspalkintoina jaettiin 30 192 euroa (35 000 euroa).

Säätiön sijoitus- ja rahoitustoiminnan tuotot olivat tilivuonna yht. 817 390,09 euroa (1 400 622 euroa). Niistä osinkotuotot olivat 177 656,15 euroa (219 662 euroa), korkotuotot 26 741,91 euroa (58 988 euroa), voitto-osuudet 106 731,52 euroa (0 euroa), arvopapereiden myyntivoitot 495 036,45 euroa (700 121 euroa) ja vuokratuotot 10 380 euroa (10 380 euroa). Edellisvuosina tehdyistä arvonalennuskirjauksista voitiin palauttaa 844,06 euroa (411 470 euroa).

Sijoitustoiminnan kulut olivat yht. 69 826 euroa (377 772 euroa). Niistä arvopapereiden hoitokulut olivat 847 euroa (1 185 euroa), sijoitusten arvonalennukset 66 512 euroa (11 023 euroa) ja arvopapereiden myyntitappiot 0 euroa (363 215 euroa.) Huoneistojen hoitokulut (yhtiövastikkeet) olivat 2 467 euroa (2 347 euroa). Sijoitus- ja rahoitustoiminnan tulos oli 747 563 euroa (1 022 850 euroa).

Tilivuoden koko toiminnan ylijäämä oli 428 951 euroa (721 991 euroa). Säätiön arvopapereiden kirjanpitoarvo 31.12.2015 oli 5 453 707 euroa (5 393 289 euroa) ja markkina-arvo 8 230 256 euroa (7 925 223 euroa). Säätiön omien pääomien määrä 31.12.2015 oli 6 403 022 euroa (5 974 071 euroa). Vieras pääoma 21 497 euroa (26 288 euroa) koostui ostoveloista ja tilinpäätökseen liittyvistä eristä.

Verohallitus on nimennyt Kalevalaseura-säätiön vuosiksi 2011–2015 sellaiseksi tuloverolain 57 §:n 1 mom 2 kohdassa tarkoitetuksi säätiöksi, jolle tehdyn vähintään 850 euron ja enintään 50 000 euron suuruisen rahalahjoituksen toinen yhteisö saa vähentää tulostaan verotuksessa. Lahjoitus on käytettävä tieteen ja taiteen tukemiseen. Kalevalaseura-säätiö ei ole saanut rahalahjoituksia.

Kalevalaseura-säätiö jatkaa edelleen yleishyödyllistä toimintaansa taloudellisten mahdollisuuksiensa mukaisesti. Säätiö osallistuu hankkeisiin, joiden tavoitteena on säätiön sääntöjen mukaisesti edistää suomalaiseen kulttuuriperintöön ja *Kalevalaan* liittyvää tieteellistä ja taiteellista toimintaa.